

وزارت جهاد کشاورزی

Iran veterinary organization

جمهوری اسلامی ایران

دستورالعمل اجرایی :

ضوابط فنی و بهداشتی
تاسیس و بهره برداری
مراکز نگهداری و پرورش غاز

سازمان دامپزشکی کشور

با همکاری

معاونت امور تولیدات دامی
وزارت جهاد کشاورزی

99/02/IVO
March : 2020

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، دوراهی یوسف آباد، ابتدای خیابان
سیدجمال الدین اسدآبادی، ساختمان سازمان دامپزشکی کشور
تلفن: ۸۸۹۶۲۳۸۰ - ۸۸۹۵۰۸۷۶ دورنویس: ۸۸۹۵۷۲۵۲
WWW.IVO.IR پایگاه اینترنتی:

مقررات ملی دامپزشکی
۹۹/۰۲/IVO
فروردین ماه
۱۳۹۹

فهرست

صفحه	عنوان
۲.....	پیش گفتار
۲.....	هدف
۲.....	دامنه کاربرد
۲.....	مسئولیت اجراء
۲.....	محل و موقعیت مرکز
۲.....	شیوه های نگهداری و پرورش
۳.....	ظرفیت نگهداری و پرورش
۳.....	مساحت زمین مورد نیاز
۴.....	تاسیسات اصلی مرکز
۵.....	تاسیسات جانبی مرکز
۹.....	حریم بهداشتی مرکز

پیش گفتار :

دستورالعمل اجرایی « ضوابط فنی و بهداشتی تاسیس و بهره برداری مراکز نگهداری و پرورش غاز » توسط سازمان دامپزشکی کشور (دفتر نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی و دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم) و با همکاری معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی به شرح زیر تدوین و با کد « دستورالعمل ۹۹/۰۲ دامپزشکی » تصویب و از زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

ماده ۱- هدف :

هدف از تدوین این دستورالعمل، تعیین و اعمال ضوابط و مقررات و شرایط مراکز نگهداری و پرورش غاز است.

ماده ۲- دامنه کاربرد :

این دستورالعمل در خصوص صدور موافقت اصولی، پروانه تاسیس و بهره برداری و نیز پروانه های بهداشتی مراکزی که مبادرت به نگهداری و پرورش غاز به شیوه صنعتی می نمایند، کاربرد دارد.
تبصره- غاز بومی که در مناطق روستایی (درفضای مسکونی) در قالب مشاغل خانگی، نگهداری و پرورش داده می شوند، مشمول این دستورالعمل نمی شوند.

ماده ۳- مسئولیت اجراء :

تمامی اشخاص حقیقی و یا حقوقی که مبادرت به نگهداری و پرورش غاز به شیوه صنعتی می نمایند، موظف به اجرای مفاد این دستورالعمل می باشند.

ماده ۴- محل و موقعیت مرکز باید دارای شرایط زیر باشد:

۴-۱- حریم بهداشتی از اماکن دامی و صنایع وابسته به دام، واحدهای صنعتی و مراکز خدماتی، جاده، راه آهن، فرودگاه و سکونتگاه ها را برابر جداول (۱)، (۲)، (۳) و (۴) پیوست شماره یک این دستورالعمل رعایت نماید.

۴-۲- مرکز باید حریم خطوط انتقال و توزیع نیروی برق و دکل های فشار قوی برق تعیین شده از سوی وزارت نیرو را رعایت نماید.

تبصره- در زمان صدور پروانه احداث مرکز در صورت ضرورت، استعمال از شرکت برق منطقه ای انجام می شود.

۴-۳- حریم در نظر گرفته شده برای «پارک ملی، تالاب، دریاچه، اثر طبیعی ملی»، «پناهگاه حیات وحش، منطقه حفاظت شده»، «رودخانه های دائمی (آب شرب و غیر شرب)»، «قنات و چاه آب شرب»، برابر ضوابط و معیارهای استقرار واحدهای صنعتی و تولیدی (موضوع تصویب نامه شماره ۷۸۹۴۶/ت/۳۹۱۲۷ ه مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۱۵ و اصلاحیه شماره ۱۷۹۵۶/ت/۳۹۱۲۷ ه مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۰۴ هیئت محترم وزیران) را رعایت نماید.

ماده ۵- نگهداری و پرورش غاز به شیوه های زیر امکان پذیر می باشد :

۵-۱- نگهداری و پرورش غاز گوشتی

۵-۲- نگهداری و پرورش غاز مولد

۳-۵- نگهداری و پرورش غاز به صورت زنجیره ای
تبصره ۱- واحد زنجیره ای به واحدی اطلاق می شود که در آن کلیه مراحل تولید از تهیه و تبدیل مواد خام و اولیه خوراک تا عرضه محصول به بازار مصرف، صورت می گیرد.
تبصره ۲- دستورالعمل زنجیره تولید گوشت غاز متعاقبا تدوین و ابلاغ خواهد شد.
تبصره ۳- نگهداری و پرورش غاز به صورت توأم امکان پذیر نمی باشد.

ماده ۶- حداکثر ظرفیت نگهداری و پرورش غاز در واحد سطح (قطعه در متر مربع) براساس جدول (۱) تعیین و محاسبه می شود:

جدول (۱): حداکثر ظرفیت نگهداری و پرورش غاز در واحد سطح (قطعه در متر مربع)

حداکثر ظرفیت نگهداری و پرورش در واحد سطح (قطعه در متر مربع)			مرکز نگهداری و پرورش غاز
فضای آزاد (گردشگاه)	فضای پرورشی		
		بستر غیر مشبک (معمولی)	بستر مشبک
-	۳	۴	غاز گوشتی (پرورشی)
۲	۲	۳	غاز مولد (نر و ماده)

ماده ۷- ظرفیت مراکز نگهداری و پرورش غاز براساس سیاست های اجرایی برنامه ریزی تولید که بطور سالیانه از سوی معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ می شود، تعیین و در پروانه های صادره درج می شود.
تبصره- ظرفیت مرکز نگهداری و پرورش غاز مولد براساس مجموع غاز مولد ماده و نر (به نسبت ۲ قطعه غاز مولد ماده و ۱ قطعه غاز مولد نر) محاسبه و ظرفیت کل گله (مجموع غاز مولد ماده و نر) در پروانه صادره، درج می شود.

ماده ۸- حداقل مقدار زمین مورد نیاز برای مراکز نگهداری و پرورش غاز بر اساس جدول (۲) تعیین و در پروانه های صادره درج می شود:

جدول (۲): حداقل ظرفیت و مقدار زمین مورد نیاز برای مرکز نگهداری و پرورش غاز

ضریب زمین مورد نیاز به ازاء هر قطعه	حداقل زمین مورد نیاز (متر مربع)	حداقل ظرفیت (قطعه)	مرکز نگهداری و پرورش
۱/۳۳	۴۰۰۰	۳۰۰۰	غاز گوشتی (پرورشی)
۴	۸۰۰۰	۲۰۰۰	غاز مولد (نر و ماده)

ماده ۹- سالن های نگهداری و پرورش باید دارای شرایط زیر باشند:

۹-۱- فاصله بین سالن ها حداقل معادل عرض سالن ها بوده ولی در هر صورت فاصله سالن ها از یکدیگر و از حصار اطراف و از سایر تاسیسات نباید کمتر از ۱۰ متر باشد.

۹-۲- طول و عرض و ارتفاع سالن ها متناسب با شرایط اقلیمی و جغرافیایی محل تعیین می شود که برای دستیابی به تامین تهویه مناسب و جلوگیری از تغییرات شدید حرارتی رعایت عرض سالن حداقل ۱۰ متر ، ارتفاع دیوار حداقل ۲/۵ متر ، در نظر گرفته می شود.

۹-۳- سطوح داخلی و خارجی کلیه سالن ها و تاسیسات باید صاف، قابل شستشو و ضدعفونی کردن و تا ارتفاع حداقل دو متری از سطح زمین قابل شعله دادن (سوزاندن) بوده و زوایای دیوار به کف و دیوار به دیوار دارای انحناء مناسب جهت انجام بهینه عملیات شستشو و ضدعفونی باشد.

۹-۴- دیوارها و سقف سالن های نگهداری و پرورش باید دارای عایق بندی مناسب جهت جلوگیری از هدر رفتن انرژی باشد.

۹-۵- دیوارها و سقف سالن های نگهداری و پرورش باید بدون خلل و فرج باشند تا از نفوذ حیوانات موذی ، پرندگان آزاد پرواز و حشرات به داخل سالن جلوگیری بعمل آید .

تبصره ۵- به منظور جلوگیری از ورود پرندگان آزاد پرواز، نصب توری یا محافظ مناسب بر روی کلیه پنجره ها، منافذ ورود و خروج هوای سالن های نگهداری و پرورش و سایر تاسیسات ، الزامی است.

۹-۶- کف سالن ها باید بتونی، بدون خلل و فرج و دارای شیب مناسب به سمت کف شوی فاضلاب بوده و توسط کانال های شستشو (فاضلاب) به چاه اصلی فاضلاب ارتباط داشته باشند و دهانه کانال های جمع آوری فاضلاب توسط شبکه های فلزی پوشانده شده باشند.

۹-۷- سالن ها باید مجهز به سامانه های حرارتی و برودتی و نیز تهویه با کارایی لازم باشند به نحوی که دما، برودت و تهویه مطلوب داخل سالن را تامین نموده و از مشکلات تنفسی از جمله تنفس دهانی جوجه ها جلوگیری نماید.

تبصره ۱- به منظور جلوگیری از پخش هوای خروجی از سالن ها به محیط خارج (محوطه)، هوای خروجی هواکش ها باید با ایجاد دیوار حائل در فاصله ۵ تا ۱۰ متری مجهز به سامانه مه پاش، مهبار شود.

تبصره ۲- درجه تمامی تهویه ها در زمان عدم فعالیت، باید دارای حفاظ قابل کنترل جهت جلوگیری از ورود پرندگان، پرندگان و حشرات باشند.

۹-۸- دانخوری و آبخوری به تعداد لازم (متناسب با تعداد پرندگان) فراهم شود.

ماده ۱۰- مرکز نگهداری و پرورش غاز مولد باید علاوه بر موارد مندرج در ماده (۹) دارای امکانات و شرایط زیر باشد:

۱-۱- تجهیز سالن های نگهداری و پرورش مولدین به آشیانه های تخمگذاری

تبصره ۱- به ازاء هر ۶ (شش) قطعه غاز مولد ماده یک آشیانه تخمگذاری (با ابعاد ترجیحا ۵۰ سانتی متر در عمق ۷۰ سانتی متر) در نظر گرفته می شود.

تبصره ۲- فضای اختصاص داده شده برای آشیانه های تخمگذاری در محاسبه حداقل فضای مورد نیاز برای نگهداری و پرورش غاز لحاظ نمی شود.

۱۰-۲- در نظر گرفتن گردشگاه (فضای آزاد محصور شده) با شرایط زیر در مجاورت سالن های نگهداری و پرورش:

۱-۲-۱- از طریق دیوار یا فنس مناسب کاملا محصور شده و مانع از ورود حیوانات و یا خروج پرندگان به فضای بیرون گردشگاه شود (رعایت حداقل فاصله ده متری از دیوار محیطی مرکز و سایر تاسیسات الزامی است).

۲-۱۰-۲- سقف آن باید با استفاده از فنس یا توری های مناسب (قابل شستشو و ضدعفونی) پوشیده شده به نحوی که مانع از ورود پرندگان آزاد پرواز شود.

۳-۱۰-۲- کف گردشگاه باید از مصالح مناسب (مقاوم، بدون خلل و فرج و قابل شستشو و ضدعفونی) و دارای شیب مناسب به سمت کانال فاضلاب باشد. دهانه کانال جمع آوری فاضلاب توسط شبکه های فلزی پوشانده شده باشند.

۴-۱۰-۲- نصب سایبان در بخشی از گردشگاه تا در مواقع لزوم پرندگان بتوانند از سایه آن استفاده نمایند.

۵-۱۰-۲- تعبیه آبخوری (کانال آب) برای تامین آب جاری و تمیز به نحوی که پرندگان قادر به ورود به داخل آب و کثیف کردن آن نباشند.

تبصره- از حوضچه های حاوی آب جاری و تمیز به منظور شنای پرندگان، می توان بهره گیری نمود.

۳-۱۰-۱- «اتاق دریافت، پاکسازی و درجه بندی تخم»، «اتاق گاز»، «اتاق نگهداری و ذخیره سازی تخم نطفه دار»، «اتاق نگهداری و ذخیره سازی تخم خوراکی»، «اتاق بسته بندی تخم خوراکی» و «انبار ملزومات بسته بندی»، باید دارای شرایط زیر باشد:

۱-۱۰-۳-۱- تاسیسات فوق باید کاملا مجزا و با ارتباط مناسب نسبت به یکدیگر باشند.

۲-۱۰-۳-۲- تاسیسات از مصالح مناسب به نحوی ساخته شود که محکم، مقاوم در برابر مواد شیمیایی و به راحتی قابل شستشو و ضدعفونی کردن باشند.

۳-۱۰-۳-۳- مجهز به انشعاب آب سرد و گرم مناسب باشد.

۴-۱۰-۳-۴- اتاق دریافت، پاکسازی و درجه بندی تخم باید دارای گاری های حمل مناسب، پالت مناسب برای دریافت تخم، میزهای صاف و صیقلی و قابل شستشو و ضدعفونی، نور کافی جهت کیفیت سنجی و درجه بندی تخم باشد.

۵-۱۰-۳-۵- اتاق گاز باید مجهز به ترمومتر، ترموستات، هیتر اختصاصی، تایمر و آژیر و میکسر هوا باشد. درب های ورودی و خروجی اتاق گاز باید کاملا درز بندی شده باشند و از نشت گاز (دود) به داخل سالن درجه بندی تخم جلوگیری به عمل آید.

۶-۱۰-۳-۶- اتاق نگهداری و ذخیره سازی تخم نطفه دار باید از تهویه، رطوبت و سرمایش مناسب برخوردار باشد.

۷-۱۰-۳-۷- اتاق نگهداری و ذخیره سازی تخم خوراکی باید از پروت مناسب (صفر تا چهاردرجه سانتی گراد) برخوردار باشد.

ماده ۱۱- انبارهای نگهداری که شامل:

- انبار نگهداری خوراک
- انبار نگهداری پوشال
- انبار نگهداری لوازم و تجهیزات
- انبار نگهداری مواد دارویی، سموم، مواد شوینده و ضدعفونی کننده های مجاز

باید دارای شرایط زیر باشد:

۱-۱۱-۱- دارای موقعیت مناسب باشد به نحوی که دارای درب ورودی از خارج مرکز باشد و یا حداقل درب ورودی در منطقه پرورشی واقع نباشد.

۲-۱۱-۲- پالت بندی/قفسه بندی شده باشد.

۳-۱۱-۳- کف، دیوارها و سقف باید بدون خلل و فرج و قابل تمیز نمودن و در صورت لزوم قابل شستشو و ضدعفونی باشد.

- ۴-۱۱- از نظر بهداشتی در وضعیت مناسب بوده و از نفوذ حیوانات موذی و نیز پرندگان آزاد پرواز به داخل انبار (با نصب توری های مناسب) جلوگیری بعمل آید.
- ۵-۱۱- انبار نگهداری خوراک باید از دما، تهویه و رطوبت مطلوب برای نگهداری خوراک برخوردار باشد.
- ۶-۱۱- مواد دارویی در شرایط مناسب و بصورت کاملاً مجزا از سموم، مواد شوینده و ضدعفونی کننده های مجاز نگهداری شوند.

ماده ۱۲- اتاق کالبد گشایی و نمونه برداری که معمولاً در مجاورت محل حذف لاشه های تلفاتی و بیمار در نظر گرفته می شود، باید دارای شرایط زیر باشد:

- ۱-۱۲- دیوار ها تا سقف از مصالح مقاوم و قابل شستشو و ضدعفونی و به رنگ روشن ساخته شده باشد. تمامی اتصالات بین دیوار به دیوار و دیوار به کف باید دارای انحنا بوده و زاویه تند نداشته به شکلی که از تجمع مواد در این محل ها جلوگیری به عمل آمده و به راحتی قابل شستشو و ضدعفونی باشند.
- ۲-۱۲- کف با مصالح مناسب به نحوی ساخته شود که محکم، مقاوم در برابر مواد شیمیایی و حرارت، قابل شستشو و ضدعفونی و غیرلغزنده و دارای شیب مناسب به سمت چاه فاضلاب یا سپتیک باشد.
- ۳-۱۲- مجهز به انشعاب آب سرد و گرم، دستگاه پمپ فشار قوی و نیز تجهیزات اسپری کننده مواد ضدعفونی با مخزن مناسب باشد.
- ۴-۱۲- دارای نور طبیعی یا مصنوعی مناسب بوده و تمامی لامپ هائی که در سالن ها تعبیه شده اند باید دارای پوشش قابل شستشو باشند.
- ۵-۱۲- مجهز به وسایل و تجهیزات لازم برای کالبد گشایی باشد.

ماده ۱۳- رختکن، سرویس های بهداشتی، ساختمان اداری و خانه های کارگری باید در مبادی ورودی به مرکز به صورتی احداث شوند که از قسمت پرورشی بطور فیزیکی مجزا باشند. رختکن بایستی دارای امکانات لازم شامل دوش، کمد، لباس کار، چکمه، ماسک و کلاه جهت ورود کارگران و بازدیدکنندگان و یا امکانات لازم (استفاده از لباس کار و وسایل یک بار مصرف) باشند.

ماده ۱۴- مرکز باید قابلیت حذف لاشه های تلفاتی و بیمار را بصورت چاه دفن بهداشتی لاشه و یا کوره لاشه سوز (ترجیحاً کوره لاشه سوز) در دورترین نقطه از سالن های نگهداری و پرورش داشته باشد که با در نظر گرفتن جهت وزش باد به نحوی واقع شود که مسیر باد به سمت سالن های نگهداری و پرورش نباشد.

ماده ۱۵- مرکز باید دارای محل سرپوشیده جهت جمع آوری (دیو) و عمل آوری کود (ترجیحاً دستگاه کود خشک کن) در دورترین نقطه از سالن های نگهداری و پرورش داشته باشد که با در نظر گرفتن جهت وزش باد به نحوی واقع شود که مسیر باد به سمت سالن های نگهداری و پرورش نباشد.

ماده ۱۶- احداث حوضچه یا داکت ضد عفونی و دستگاه پمپ فشار قوی در ورودی به مرکز برای ضدعفونی چرخ ها و شستن دورتا دور و زیر خودروها و نیز دستگاه اسپری ضدعفونی با مخزن مناسب جهت ضدعفونی خودروهایی که ورود آنها به مرکز اجتناب ناپذیر می باشد و نیز حوضچه های ضدعفونی به منظور ضدعفونی چکمه پرسنل در مبادی ورودی به سالن های نگهداری و پرورش ، واحد جوجه کشی و انبار خوراک نیز الزامی است.

ماده ۱۷- آب مصرفی باید دارای شرایط زیر باشد:

۱-۱۷- آب مورد نیاز پرند باید خصوصیات فیزیکی، شیمیایی و میکروبی موردنظر برای آب آشامیدنی طیور را دارا باشد.

۲-۱۷- با فشار مناسب در تمام محل های مورد نیاز در دسترس باشد.

۳-۱۷- در مناطقی که احتمال قطع یا کاهش فشار آب وجود دارد، امکانات کافی برای ذخیره (منبع ذخیره آب) برای استفاده از آب درمواقع ضروری فراهم باشد.

ماده ۱۸- مرکز باید دارای شبکه برق رسانی مناسب جهت تامین روشنایی کافی برای سالن ها و سایر تاسیسات باشد. ضمناً موتور برق اضطراری متناسب با ظرفیت مرکز در صورت استفاده از شبکه برق سراسری نیز ضروری است.

ماده ۱۹- مرکز باید دارای سیستم جمع آوری و هدایت فاضلاب مناسب و سرپوشیده بوده و پساب آن به فضای بیرون (زمین کشاورزی و غیره) ارتباط نداشته باشد و با شیب مناسب به سمت چاه فاضلاب یا سپتیک هدایت گردد. چاه فاضلاب بایستی فاصله لازم از چاه آب و شبکه آبرسانی را داشته باشند.

ماده ۲۰- مرکز باید دارای منبع سوخت مناسب و با ظرفیت کافی باشد . منبع سوخت بایستی در موقعیت مناسب واقع شود ، به نحوی که :

۱-۲۰- جهت تخلیه سوخت نیاز به ورود وسیله نقلیه به داخل مرکز نباشد.

۲-۲۰- فاصله لازم بین منابع تامین سوخت و آب مصرفی مرکز به منظور جلوگیری از نشت مواد سوختی به شبکه آبرسانی رعایت گردد.

ماده ۲۱- محوطه مرکز (فضای بین سالن ها و تاسیسات) حداقل تا شعاع ۱۰ متری باید قابل شستشو، ضدعفونی و یا شعله دادن باشد و شامل بخش های زیر می باشد:

۱-۲۱- حصارکشی:

مرکز باید با دیوار یا فنس (حداقل به ارتفاع ۲ متر) به طور کامل محصور شده و از ورود افراد متفرقه و حیوانات به مرکز جلوگیری شود.

۲-۲۱- خیابان کشی :

در داخل محوطه کلیه مسیر تردد جهت دسترسی خودروها و کارکنان به تاسیسات، خیابان کشی و کف آن نیز قابل شستشو و ضد عفونی و دارای پوشش غیر قابل نفوذ از قبیل بتن، آسفالت و ... باشد.

۳-۲۱- فضای سبز:

در صورت استقرار مرکز در مناطق بادخیز، توصیه می شود به فاصله مناسب از حصار اطراف مرکز نسبت به بادشکن (متناسب با شرایط اقلیمی محل) اقدام نمود.

۴-۲۱- پارکینگ :

پارکینگ باید در ابتدای ورودی به مرکز و کاملاً تفکیک شده از تاسیسات اصلی و سایر تاسیسات جانبی مرکز استقرار یابد و امکانات شستشو و ضد عفونی وسایل نقلیه ای که ورود آن ها به مرکز اجتناب ناپذیر است را داشته باشد. همچنین کف پارکینگ نیز قابل شستشو و ضد عفونی و دارای پوشش غیر قابل نفوذ (از قبیل بتن و آسفالت) بوده و شیب آن به سمت مخالف مرکز باشد.

ماده ۲۲- این دستورالعمل در (۲۲) ماده (۱۳) تبصره تدوین و از زمان ابلاغ لازم الاجرا بوده و کلیه ضوابط مغایر با این دستورالعمل از این تاریخ ملغی خواهد بود.

پیوست:

جدول (۱): حریم بهداشتی مرکز نگهداری و پرورش غاز با اماکن دامی و صنایع وابسته به دام (برحسب متر)

مرکز نگهداری و پرورش غاز		اماکن دامی و صنایع وابسته به دام	
غاز گوشتی	غاز مولد		
۱۰۰۰	۷۰۰	اصلاح نژادی و تحقیقاتی-سیلیمی	مراکز نگهداری و پرورش گاو و گاو میش، گوسفند و بز و شتر، اسب و استر
۱۲۰	۳۰۰	داشتی (شیری و گوشتی)	
۱۲۰	۳۰۰	تکثیر اسب، استر و کانون های سوار کاری و پرورشگاه ها و واحدهای تربیت اسب	
۱۲۰	۳۰۰	خرگوش ، نوتریا ، چین چیلا	مراکز نگهداری و پرورش حیوانات پوستی و آزمایشگاهی
۳۰۰	۵۰۰	حیوانات آزمایشگاهی	
۵۰۰	۱۰۰۰	سمور (خز) ، ایلتیس (پلی کت) و روباه	
۱۲۰	۳۰۰	مراکز پرورش و نگهداری سگ و گربه	
۵۰۰۰	۵۰۰۰	لاین	مراکز نگهداری و پرورش ماکیان (مرغ و خروس) و سایر ماکیان
۲۵۰۰	۲۵۰۰	اجداد	
۲۵۰۰	۲۵۰۰	اصلاح نژادی و تحقیقاتی	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	مادر	
۴۰۰	۱۰۰۰	پولت ، تخمگذار و گوشتی	
۱۰۰۰	۱۵۰۰	مادر/مولد	شتر مرغ
۸۰۰	۱۰۰۰	پرورشی	
۴۰۰	۵۰۰	مراکز نگهداری و پرورش پرندگان زینتی	
۲۰۰	۲۰۰	سردابی	مراکز تکثیر ، نگهداری و پرورش آبزیان
۱۰۰	۲۰۰	گرمابی	
۱۰۰	۲۰۰	خاوباری	
۱۰۰	۲۰۰	زینتی	
۲۰۰	۲۰۰	میگو	
۵۰۰	۱۰۰۰	مراکز تکثیر و پرورش کروکودیل	
۱۰۰۰	۱۵۰۰	مراکز تکثیر و پرورش ملکه زنبور عسل	
-	-	زنبورداری	
۳۰۰	۱۰۰۰	میادین دام (عرضه و کشتاری)	
۶۰۰	۱۰۰۰	جوجه کشی	کارخانجات
۵۰۰	۸۰۰	خوراک دام و طیور و آبزیان	
۱۰۰۰	۱۵۰۰	کارخانجات تبدیل ضایعات	
۳۰۰	۵۰۰	کشتارگاه دام	
۱۰۰۰	۲۰۰۰	کشتارگاه طیور	
۳۰۰	۵۰۰	سردخانه مواد پروتئینی	

*موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۱۴۵۱ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۱ و وزیر محترم جهاد کشاورزی و اصلاحیه کارگروه تخصصی سایر ماکیان مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱

جدول (۲): حداقل فاصله مرکز نگهداری و پرورش غاز، از صنایع غذایی، صنایع آرایشی و بهداشتی، صنایع دارویی و سایر واحدهای صنعتی و خدماتی * (بر حسب متر)

مرکز نگهداری و پرورش غاز		عوارض تاسیساتی	
غاز گوشتی	غاز مولد		
۱۵۰	۳۰۰	سطح ۱	صنایع غذایی
۲۰۰	۵۰۰	سطح ۲	
۳۰۰	۱۰۰۰	سطح ۳	
۵۰۰	۲۰۰۰	سطح ۴	
۵۰۰	۱۰۰۰	سطح ۱	صنایع آرایشی
۶۰۰	۱۰۰۰	سطح ۲	
۱۰۰۰	۲۰۰۰	سطح ۱	صنایع دارویی
۱۵۰۰	۲۵۰۰	سطح ۲	
۱۵۰	۲۵۰	گروه ۱	سایر واحدهای صنعتی و خدماتی
۲۰۰	۳۰۰	گروه ۲	
۲۵۰	۵۰۰	گروه ۳	
۳۰۰	۱۰۰۰	گروه ۴	
۵۰۰	۱۵۰۰	گروه ۵	
۱۰۰۰	۲۰۰۰	گروه ۶	
۱۰۰۰	۲۰۰۰	گروه ۷	

* موضوع بخشنامه شماره ۴۶۳۸/د مورخ ۱۳۸۸/۰۶/۲۲ (ضوابط و معیارهای استقرار اماکن دامی و صنایع وابسته به دام)

جدول (۳): حداقل فاصله مرکز نگهداری و پرورش غاز از جاده، راه آهن و فرودگاه * (بر حسب متر)

مرکز نگهداری و پرورش غاز		عوارض تاسیساتی	
غاز گوشتی	غاز مولد		
۵۰	۱۰۰	فرعی	حریم جاده
۱۵۰	۱۵۰	آزادراه، بزرگراه و اصلی	
۵۰۰	۱۰۰۰	منطقه ای	حریم فرودگاه
۱۰۰۰	۱۵۰۰	اصلی	
۲۰۰۰	۲۰۰۰	بین المللی	
۲۰۰	۲۰۰	حریم راه آهن	

* موضوع ابلاغیه شماره ۲۰/۲۸۳۲۸ مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۱۱ وزیر محترم جهاد کشاورزی
* فواصل تعیین شده برای جاده، از آکس جاده محاسبه می شود.
* فواصل تعیین شده برای فرودگاه ها، از حریم زمین محل احداث فرودگاه محاسبه می شود.

جدول ۴. حداقل فاصله مرکز نگهداری و پرورش غاز از سکونتگاه ها* (بر حسب متر)

مرکز نگهداری و پرورش غاز		عوارض تاسیساتی	
غاز گوشتی	غاز مولد		
۱۵۰۰	۲۵۰۰	کلان شهرها	
۱۰۰۰	۲۰۰۰	مراکز استان ها (به جز کلان شهرها)	
۸۰۰	۱۵۰۰	مراکز شهرستان (به جز مراکز استان ها و کلان شهرها)	
۶۰۰	۱۰۰۰	بیش از ۵۰۰۰۰ نفر جمعیت	شهر
۴۰۰	۸۰۰	تا ۵۰۰۰۰ نفر جمعیت	
۲۰۰	۶۰۰	بیش از ۱۰۰ خانوار	روستا
۱۵۰	۴۰۰	تا ۱۰۰ خانوار	
<p>* موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۳۳۸۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲ وزیر محترم جهاد کشاورزی</p> <p>* سکونتگاه ها به کلیه شهرها ، روستاها ، شهرک های مسکونی و مجتمع های مسکونی که دارای حداقل بیست خانوار ساکن می باشند ، اطلاق می شود.</p> <p>* ملاک تشخیص جمعیت خانوار ، آخرین سرشماری مرکز آمار ایران می باشد.</p>			

- تبصره ۱-** شرایط برخورداری از تخفیف و تعدیل فواصل جداول (۱)، (۲)، (۳) و (۴)، به شرح زیر می باشد:
- ۱- در صورت وجود عوارض طبیعی از قبیل تپه، کوه، دره، جنگل، رودخانه و غیره که محدودیت تردد ایجاد می کنند و یا در صورت درخت کاری به عمق ۶ متر و کاشت درخت حداقل در ۳ ردیف، فواصل مندرج در جداول فوق الذکر را می توان حداکثر تا ۲۰ (بیست) درصد کاهش داد.
- ۲- در استان های مازندران، گیلان، گلستان و مناطق اقلیمی مشابه از نظر آب و هوا و پوشش گیاهی در صورت ضرورت، فواصل مذکور را می توان علاوه بر موارد مندرج در تبصره (۱)، حداکثر تا ۱۰ درصد کاهش داد.
- تبصره ۲-** در صورت برخورداری از شرایط و ضوابط تخفیف فواصل مندرج در ماده (۲۸) بخشنامه شماره ۴۶۳۸/د مورخ ۱۳۸۸/۰۶/۲۲ (با عنوان ضوابط و معیارهای استقرار اماکن دامی و صنایع وابسته به دام با سایر واحدهای صنعتی و مراکز خدماتی)، تخفیف فاصله در حریم بهداشتی تعیین شده در جدول (۲) لحاظ خواهد شد.